

Motion

1980/81: 1569

av Torsten Bengtson m. fl.

om sänkning av promillegränserna för rattfylleri och rattonykterhet

Det torde råda allmän enighet inte bara om olämpligheten utan också om farligheten i att framföra motorfordon efter förtärande av alkohol. Systemet med att i stort sett döma till bötesstraff vid minst 0,5 promille har haft en mycket återhållande inverkan på alkoholförtäring i samband med förande av motorfordon. Promillegränserna har dock varit oförändrade under mycket lång tid trots att vetenskapliga forskningar visat att graden av nedsatt körförmåga ligger betydligt lägre än vad som tidigare antagits.

Det finns numera ett rikt material av fakta från fysiologisk och psykologisk forskning som klarlägger att prestationsförmågan vid bilkörning påverkas redan vid mycket låga blodalkoholhalter. I en expertrapport från Världshälsoorganisationen (WHO), nr 650 i Technical Report Series (Problems related to Alcohol Consumption, WHO 1980) konstateras att en nedsättning av körförmågan inträder för genomsnittsföraren redan vid en blodalkoholhalt av 0,5 promille. Eftersom det här rör sig om genomsnittstal följer redan därav att en avsevärd andel av förarna är påverkade vid en blodalkoholhalt som ligger under 0,5 promille. Tillgängliga undersökningar tyder på att risken att bli inblandad i en trafikolycka är fördubblad vid denna blodalkoholhalt.

Det finns emellertid talrika forskningsresultat som ådagalägger försämrad körförmåga vid väsentligt lägre blodalkoholhalter. Några av dessa skall nämnas här, men exemplen skulle kunna mångfaldigas.

Det perifera seendet påverkas enligt en tysk undersökning i en känslig simulator redan vid en blodalkoholhalt av 0,05 promille. Motsvarande brittiska försök visade på 20% försämring av det perifera seendet vid 0,175 promille. I ett forskningsprojekt vid University of California fann man (dr Anthony J. Adams et al.) att förmågan att identifiera och följa rörliga föremål försämrades med 10–20 % efter en drink och att denna förmåga är helt återställd först efter sex timmar. Vid samma alkoholkonsumtion förlängs med 50 % den tid som ögat behöver för att återanpassas efter bländning. Också förmågan att skilja mellan rött och grönt försämrades av alkohelpåverkan.

Reaktionstiden förlängs också vid alkohelpåverkan – amerikanska undersökningar talar om en förlängning av reaktionstiden med 5–10 % redan vid intagande av den mängd alkohol som finns i en flaska öl eller en cocktail. Det kan här röra sig om verkningar som är relativt betydelselösa i det dagliga livet i övrigt men som kan bli ödesdigra t. ex. i trafiken.

Enligt uttalande från det amerikanska läkarsällskapet (American Medical Association) finns det tillräckliga bevis för att en så relativt ringa alkoholför-

täring som två flaskor öl märkbart försämrar omdöme och reaktionsförmåga hos många människor.

Koncentrationsförmågan liksom förmågan att snabbt träffa beslut påverkas vidare vid låga blodalkoholhalter, lika väl som förmågan att samtidigt koncentrera uppmärksamheten på två skilda händelseförlopp. Ofta ligger risken inte så mycket på den faktiska sänkningen av prestationsförmågan som på den alkoholpåverkade förarens ökade tilltro till sin egen förmåga och en därmed följande benägenhet att ta risker som inte borde tas.

Mot bakgrund av sådana fakta måste det sägas vara klart otillfredsställande att vår nuvarande trafiknykterhetslagstiftning tillåter en alkoholpåverkan av påtaglig betydelse för trafiksäkerheten.

Med anledning av vad sålunda anförts hemställs

att riksdagen beslutar att sänka gränsen för rattonykterhet till 0,3 promille och gränsen för rattfylleri till 1,0 promille.

Stockholm den 27 januari 1981

TORSTEN BENGTSON (c)

KARL-ERIC NORRBY (c)

TORE NILSSON (m)

HANS LINDBLAD (fp)